

Harmadik körlevél

SZENCI MOLNÁR ALBERT ÉS A 16–17. SZÁZADI PEREGRINATIO ACADEMICA (55. ReBaKucs konferencia, Debrecen, 2024. szeptember 5–7.)

Tisztelt Kollégáink, kedves Barátaink!

Mint arról korábban tájékoztattuk Önöket, Szenci Molnár Albert (1574–1634) születésének 450., valamint az *Institutio*-fordítás megjelenésének 400. évfordulója alkalmából Debrecenben rendezzük meg a ReBaKucs 55. konferenciáját. Jelen, harmadik körlevelünkben a konferencia szakmai és kulturális programjainak rendjéről, valamint a gyakorlati tudnivalókról adunk tájékoztatást.

A konferencia szervezői és támogatói

A Debreceni Egyetem BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézete (Reformációkutató és Kora Újkori Művelődéstörténeti Műhely) és Néderlandisztika Tanszéke, együttműködve a HUN-REN BTK Irodalomtudományi Intézetének Reneszánsz Osztályával, az egyetemek régi magyar irodalom tanszékeivel és doktori programjaival, a Tiszántúli Református Egyházkerülettel és intézményeivel (a TTRE Közgyűjtéményei és a Debreceni Református Hittudományi Egyetem), valamint a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karával és Debrecen Megyei Jogú Várossal.

A szervezőbizottság elnöke Imre Mihály, tudományos titkára Fazakas Gergely Tamás és Móré Tünde.

Tagjai: a HUN-REN BTK Irodalomtudományi Intézet részéről: Kecskeméti Gábor, a Debreceni Egyetem BTK részéről: Bozsay Réka és Száraz Orsolya, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem részéről: Baráth Béla Levente, a TTRE Közgyűjtémények részéről: Csorba Dávid, Győri János és Oláh Róbert. Konzulens: Szabó András.

A konferencia időpontja és helyszínei

A konferencia 2024. szeptember 5-én (csütörtökön) 14.00 órakor kezdődik és 7-én (szombaton) 17.15-kor ér véget.

A konferencia előadásainak helyszíne az első két napon, szeptember 5-én és 6-án (csütörtökön és pénteken) a Debreceni Egyetem főépülete (4032 Debrecen, Egyetem tér 1.). A tanácskozást az I. emeleti Aulában tartjuk, a Róth Miksa által tervezett, 1938-ban átadott, a második világháborúban megsérült, majd 2012-ben helyreállított szecessziós üveglablakok alatt. Ezek díszítései azokat a nyugat-európai egyetemeket ábrázolják, amelyek orientációs pontokat és peregrinációs célokat jelentettek a 16–18. századi debreceni és más magyarországi protestáns diákok számára: Wittenberg, Zürich, Genf, Utrecht.

A harmadik napon, 2024. szeptember 7-én (szombaton) a Debreceni Református Kollégium Dísztermében tanácskozunk (4026 Debrecen, Kálvin tér 16., az Ókollégium középső épületének I. emelete).

Tudományos program

A harmincegy tudományos előadás, illetve egy könyvismertető kilenc ülészakon hangzik el. Nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy maradjon elegendő idő a szakmai diskusziókra, illetve arra, hogy tekintettel legyünk egymásra, ezért tisztelettel kérjük előadóinkat a 20 perces (a fiatal kutatók szekciója esetében 17 perces) időtartam pontos betartására, üléseleinket pedig mindezek betartására. A részletes programot alább, mellékelve közöljük.

Kiegészítő programok

A nyitónapon, szeptember 5-én (csütörtökön este) a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karának dékánja ad fogadást a konferencia regisztrált résztvevői számára. Szeptember 6-án (pénteken), támogatóinknak köszönhetően, szintén közösen fogunk vacsorázni a Debreceni Egyetemen. Szeptember 7-én ebédre a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke vendégel meg minket a Debreceni Református Kollégiumban.

A konferencia első napján, szeptember 5-én (csütörtökön), a dékáni fogadást megelőzően a Debreceni Egyetem Aulájában fog fellépni a Kollégiumi Kántus: az 1739-ben alapított kórus Szenci Molnár Albert zsoltáraiból, valamint a korszak néhány más psalmusfeldolgozásából ad számunkra kamarakonzertet.

Szeptember 7-én a Debreceni Református Kollégium Nagykönyvtárában és Múzeumában a konferenciánk tematikájához kapcsolódóan időszaki kiállítás nyílik, s ez alkalommal közösen megkoszorúzzuk a Kollégium egykori diákja, Szenci Molnár Albert domborművét.

Parkolás

A Debreceni Egyetem az 1-es villamossal könnyen elérhető. Aki gépkocsival érkezik, az egyetem főépülete előtti tér mindkét oldalán található ingyenes parkolóhelyeket. Amennyiben ezek telítettek, az egyetemtől nyugati irányba futó Dóczy József utcát ajánljuk, itt szintén ingyenes a parkolás. Az egyetem területén beléptető rendszerrel elérhető parkoló fizetős, igen drága és gyakran telt ház van, ám – korlátozott számban – igyekszünk ingyenes belépést biztosítani azoknak, akik augusztus 30-ig elküldik a rendszámukat Móré Tündének (more.tunde@abtk.hu).

A Debreceni Református Kollégium (4026 Debrecen, Kálvin tér 16.) szintén könnyen megközelíthető az 1-es és a 2-es villamossal. Aki gépkocsival érkezik, a Kálvin téren és a Fűvészkert utcán parkolhat, szombaton 14.00 óráig kell fizetni a parkolóautomatáknál, azt követően ingyenes.

Regisztráció

Mint azt az első és második körlevelünkben jeleztük, konferenciánkon a részvétel ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött. Köszönjük mindazoknak, akik a 2024. augusztus 15-i határidőig regisztráltak. Kérjük azokat az előadókat, elnököket és konferenciárésztvevőket, akik még nem jelezték, hogy a három fogadás közül (szeptember 5. és 6. vacsora, szeptember 7. ebéd) melyeken kívánnak részt venni, sürgősen, de legkésőbb 2024. augusztus 25-ig jelezzék Móré Tündének (more.tunde@abtk.hu).

Minden résztvevőt arra kérünk, hogy megérkezésüket követően személyesen is regisztráljanak a konferencia helyszínein felállítandó recepció pultoknál. Itt lehet majd átvenni a jegyeket az előzetesen megjelölt fogadásokra.

A recepció pult szeptember 5-én és 6-án (csütörtökön és pénteken) a Debreceni Egyetem főépületének I. emeletén, az Aula előtt található: csütörtökön 12.00 órától 13.30-ig, a konferencia kezdetéig folyamatosan, attól kezdve az ülésszakok közötti szünetekben; pénteken pedig 8.30-tól 18.30-ig, szintén a szünetekben működik. Szombat délelőtt a Debreceni Református Kollégium Dísztermében tanácskozunk, ezért a recepciót is itt találják majd, reggel 8.30-tól 12.00-ig.

Tisztelt Kollégáink, kedves Barátaink!

Szeretettel várjuk Önöket konferenciánkra! Szakmai és szervezési kérdésben szívesen állnak rendelkezésükre a konferencia tudományos titkárai: Fazakas Gergely Tamás (fazakas.gergely@arts.unideb.hu) és Móré Tünde (more.tunde@abtk.hu).

Kollegiális és baráti üdvözlettel:

a Szervezőbizottság

Debrecen, 2024. augusztus 20.

RÉSZLETES PROGRAM

2024. szeptember 5. (csütörtök)
Helyszín: Debreceni Egyetem, I. em. Aula

14.00–15.00 A konferencia megnyitása, levezető elnök: Imre Mihály

Köszöntők:

Keményfi Róbert, a Debreceni Egyetem BTK dékánja

Fekete Károly, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke

Puskás István, Debrecen kultúráért felelős alpolgármestere

A Klaniczay-díj átadása (Kecskeméti Gábor)

15.00–16.30 – 1. ülés, elnök: Imre Mihály

P. Vásárhelyi Judit: A Szenci Molnár Albert kutatás jelenlegi állása – Eredmények és feladatok

Szabó András: Szenci Molnár Albert munkássága az utolsó hatvan esztendő európai kutatási eredményeinek tükrében

Ősz Sándor Előd: Szenci Molnár Albert hagyatéka

Vita

16.30–17.00 Szünet

17.00–18.30 – 2. ülés, elnök: Szabó András

Szögi László: A külföldi egyetemjárás legváltozatosabb korszaka: a 16–17. század

Fazekas István: Magyarországi katolikus diákok külföldön – A kora újkori magyarországi katolikus peregrináció irányai és intézményei

Csorba Dávid: Bursa Hungarica Debreceniensis – Peregrinációs célok és támogatók a cívisvárosban (1628–1794)

Vita

19.00 Kamarakonzert a helyszínen (A Debreceni Református Kollégium Kántusa)

19.30 Fogadás a helyszínen a konferencia regisztrált résztvevőinek (a fogadást adja: Keményfi Róbert, a Debreceni Egyetem BTK dékánja)

2024. szeptember 6. (péntek)
Helyszín: Debreceni Egyetem, I. em. Aula

9.00–10.30 – 3. ülés, elnök: Bozzay Réka

Csepregi Zoltán: Bibliotheca Nationis Hungaricae – A Wittenberg-Hallei Magyar Könyvtár mint a kora újkori evangélikus peregrináció lenyomata

Verók Attila: A hallei peregrináció hatása az erdélyi felekezet- és tudománytörténetre a századok példáján

Simon József: Sárközi Bálint és Christian Francken – A 16. század végi kripto-kálvinizmus és a radikális protestantizmus viszonyához egy heidelbergi nyomtatvány alapján

Vita

10.30–10.50 Szünet

10.50–12.20 – 4. ülés, elnök: Szögi László

Szabó Béla: Haszontalan peregrináció? A külföldi egyetemjárás és a hazai jogi kultúra a 16–17. század fordulója körüli időszakban

Hegyi Ádám: A református peregrináció emlékezete ego-dokumentumokban a kora újkorban

Bozzay Réka: Forró Imre franekeri kutatása

Vita

12.20–14.00 Ebédszünet

14.00–16.00 – 5. ülés, elnök: Balázs Mihály

Lovas Borbála: Választások, generációk, szellemi otthonkeresés és az unitárius peregrinatio academica a 16. században

Keserű Gizella: Az unitárius peregrináció második évszázada

Szigeti Molnár Dávid: Ismeretlen levéltári források a 17–18. századi unitárius peregrinációtörténetről

Hajdu Ildikó: Tudásközvetítés a 17. századi unitárius prédikációirodalomban – Caspar Sibelius prédikációinak fordítása az Ms. U. 584. jelzetű kódexben

Vita

16.00–16.20 Szünet

16.20–18.20 – 6. ülés, elnök: Bartók István

Petróczi Éva – Szabó András: Szenci Molnár Albertről – két hangon (Pápa, 2024), könyvismertető

Petróczi Éva: Szenci Molnár Albert és az imádkozó asszonyok

Ajkay Alinka: Nagy Benedek esete Szenci Molnár Alberttel

Förköli Gábor: Szenci Molnár Albert jegyzetelőkönyve és Pápai Páriz Ferenc

Vita

18.30 Közös vacsora a helyszínen a konferencia regisztrált résztvevőinek

2023. szeptember 7. (szombat)

Helyszín: Debreceni Református Kollégium, Díszterem

9.00–10.30 – 7. ülés, a Debreceni Református Kollégium és a Debreceni Református Hittudományi Egyetem nevében a konferenciát köszönti és elnököl: Baráth Béla Levente, rektor

Bartók István: „Oly különbségek és dolgok [...] mik tulajdonképen nincsenek” – A *Nova Grammatica Ungarica* megítélésének változásai

Imre Mihály: Szenci Molnár Religio-emblémájának egy lehetséges forrása/párhuzama

Laczházi Gyula: A barátság retorikája Szenci Molnár Albert levelezésében

Vita

10.30–10.45 Szünet

10.45–12.15 – 8. ülés, elnök: Csorba Dávid

Zsengellér József: Neolatin héber átiratok? Avagy a 17. századi héber köszöntőversek születése

Koltai Kornélia: A hebraisztikai műfajokban tükröződő szellemi hatások a 17. századi protestáns peregrinusainknál

Bácskai-Horváth Hajnalka: Váradai Farkas Gergely album amicorum

Vita

12.30–13.00 – Koszorúzás és kamarakiállítás megnyitója Szenci Molnár Albert emléktáblájánál (Ókollégium, 1. em.)

Köszöntő: Győri János gyűjtéményigazgató, a tárlatot bemutatja: Oláh Róbert tudományos főmunkatárs

13.00–14.00 Közös ebéd a konferencia regisztrált résztvevőinek (a Debreceni Református Kollégium Kistanácsterme – a fogadást adja Fekete Károly, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke)

14.00–15.15 – 8. ülés, fiatal kutatók fóruma, elnök: Fazakas Gergely

Éliás János: A Nagykunsági Református Egyházmegye lelkészeinek peregrinációja a 17. században

Éger Gábor: Supralibrosok nyomában – A Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjtéményei Nagykönyvtárának 16–17. századi super ex librises kötetei

Nagy Anna Berta: Szenci Molnár zsoltárszövegeinek és dallamainak 17–18. századi kéziratos hagyományozódása

Vita

15.15–15.30 Szünet

15.30–17.00 – 9. ülés, elnök: Kecskeméti Gábor

Kiss Farkas Gábor: Egy magyarországi disputáció peregrinációs kontextusa – Komáromi Cspikés György: *Azokról, akik kétszer haltak meg* (1656)

Oláh Róbert: Magyar ephorusok/praeceptorok a kora újkori peregrináció történetében
Móré Tünde: A protestáns diák mint ideális utazó a latin nyelvű alkalmi szövegekben a 16–17. század fordulóján
Vita

17.00 Zárszó és rövid tájékoztató a jövő évi Rebakucsról

Az előadások listája

Ajkay Alinka: Nagy Benedek esete Szenci Molnár Alberttel
Bacsikai-Horváth Hajnalka: Váradai Farkas Gergely album amicorum
Bartók István: „Oly különbségek és dolgok [...] mik tulajdonképen nincsenek” – A *Nova Grammatica Ungarica* megítélésének változásai
Bozay Réka: Forró Imre franekeri kutatása
Csepregi Zoltán: Bibliotheca Nationis Hungaricae – A Wittenberg-Hallei Magyar Könyvtár mint a kora újkori evangélikus peregrináció lenyomata
Csorba Dávid: Bursa Hungarica Debreceniensis – Peregrinációs célok és támogatók a cívisvárosban (1628–1794)
Éger Gábor: Supralibrosok nyomában – A Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjtéményei Nagykönyvtárának 16–17. századi super ex libris kötetei
Éliás János: A Nagykunsági Református Egyházmegye lelkészeinek peregrinációja a 17. században
Fazekas István: Magyarországi katolikus diákok külföldön – A kora újkori magyarországi katolikus peregrináció irányai és intézményei
Förköli Gábor: Szenci Molnár Albert jegyzetelőkönyve és Pápai Páriz Ferenc
Hajdu Ildikó: Tudásközvetítés a 17. századi unitárius prédikációirodalomban – Caspar Sibelius prédikációinak fordítása az Ms. U. 584. jelzetű kódexben
Hegy Ádám: A református peregrináció emlékezete ego-dokumentumokban a kora újkorban
Imre Mihály: Szenci Molnár Religio-emblémájának egy lehetséges forrása/párhuzama
Keserű Gizella: Az unitárius peregrináció második évszázada
Kiss Farkas Gábor: Egy magyarországi disputáció peregrinációs kontextusa – Komáromi Csipkés György: *Azokról, akik kétszer haltak meg* (1656)
Koltai Kornélia: A hebraisztikai műfajokban tükröződő szellemi hatások a 17. századi protestáns peregrinusainknál
Laczházi Gyula: A barátság retorikája Szenci Molnár Albert levelezésében
Lovas Borbála: Választások, generációk, szellemi otthonkeresés és az unitárius peregrinatio academica a 16. században
Móré Tünde: A protestáns diák mint ideális utazó a latin nyelvű alkalmi szövegekben a 16–17. század fordulóján
Nagy Anna Berta: Szenci Molnár zsoltárszövegeinek és dallamainak 17–18. századi kéziratos hagyományozódása
Oláh Róbert: Magyar ephorusok/praeceptorok a kora újkori peregrináció történetében

Ósz Sándor Előd: Szenci Molnár Albert hagyatéka

P. Vásárhelyi Judit: A Szenci Molnár Albert kutatás jelenlegi állása – Eredmények és feladatok

Petróczi Éva: Szenci Molnár Albert és az imádkozó asszonyok

Petróczi Éva – Szabó András: Szenci Molnár Albertről – két hangon (Pápa, 2024), könyvismertető

Simon József: Sárközi Bálint és Christian Francken – A 16. század végi kripto-kálvinizmus és a radikális protestantizmus viszonyához egy heidelbergi nyomtatvány alapján

Szabó András: Szenci Molnár Albert munkássága az utolsó hatvan esztendő európai kutatási eredményeinek tükrében

Szabó Béla: Haszontalan peregrináció? A külföldi egyetemjárás és a hazai jogi kultúra a 16–17. század fordulója körüli időszakban

Szigeti Molnár Dávid: Ismeretlen levéltári források a 17–18. századi unitárius peregrinációtörténetről

Szőgi László: A külföldi egyetemjárás legváltozatosabb korszaka: a 16–17. század

Verók Attila: A hallei peregrináció hatása az erdélyi felekezet- és tudománytörténetre a századok példáján

Zsengellér József: Neolatin héber átiratok? Avagy a 17. századi héber köszöntőversek születése